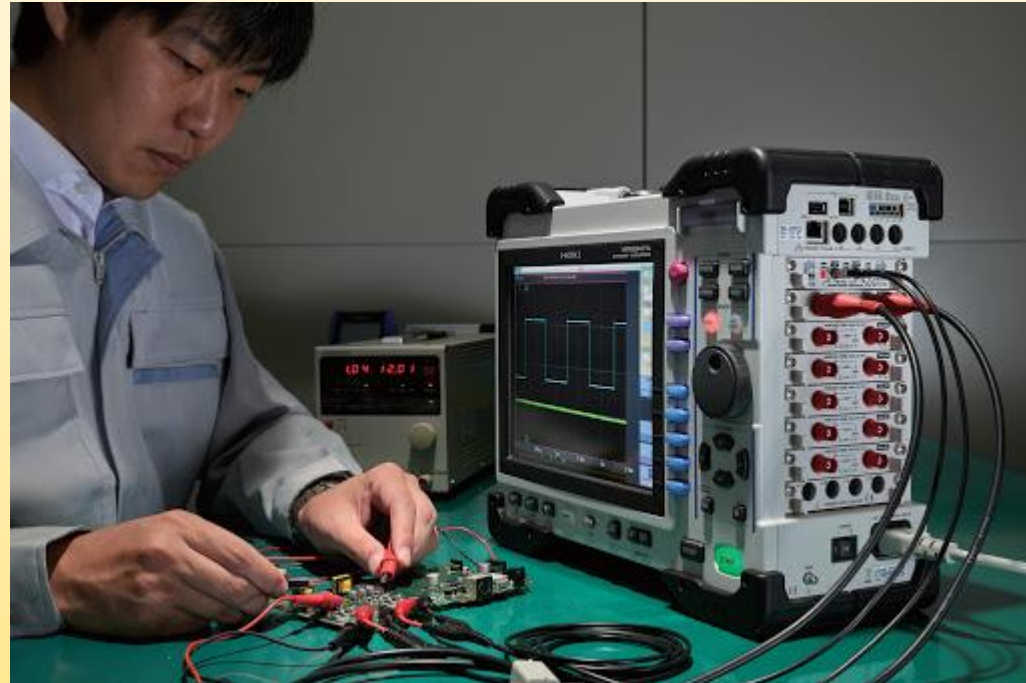

Осцилоскоп

Електротехничка школа
„Стари град“ Београд

Требало би да научимо
чему служи осцилоскоп и
како се мере електричне
величине помоћу њега??

Улога осцилоскопа

Електротехничка школа
„Стари град“ Београд

Осцилоскоп је електронски инструмент који нам приказује таласни облик електричног сигнала $u=f(t)$, дакле преко њега **видимо како неки електрични сигнал изгледа**

Сонде осцилоскопа

Да би могли да погледамо како неки електрични сигнал изгледа морамо га **увести у осцилоскоп** или ако није електрични **претворити га у електрични**-зато имамо сонде Сонде су врло важан додатни део опреме осцилоскопа и на осцилоскоп се прикључују помоћу BNC конектора

Место прикључења сонди преко конектора-2 сонде, по једна за сваки канал

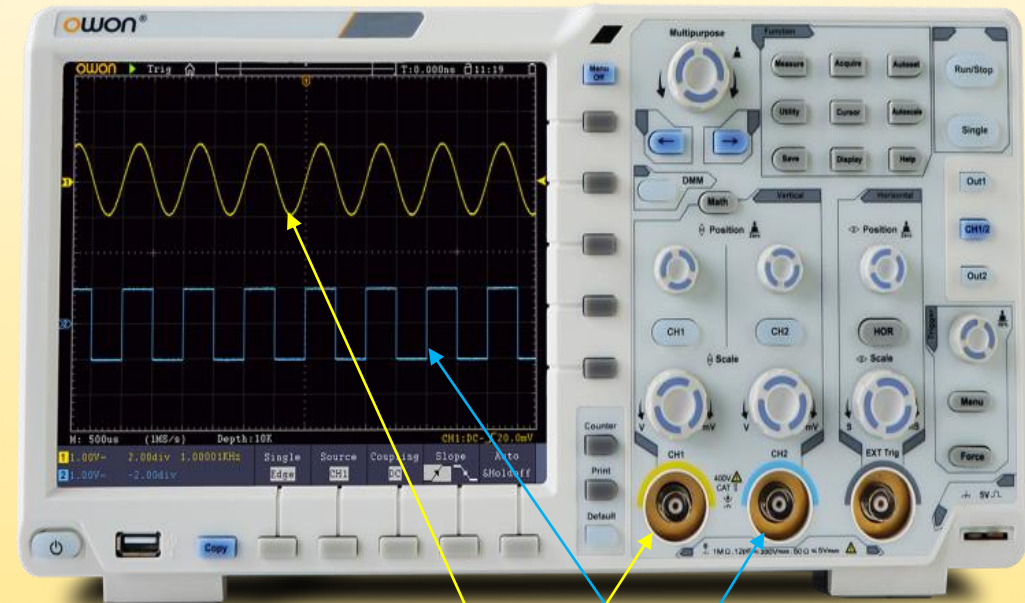

Са добрим сондама на екрану можемо да погледамо и вибрације мотора и рад срца

Врсте осцилоскопа

Аналогни осцилоскоп
двоканални
(садржи катодну цев)

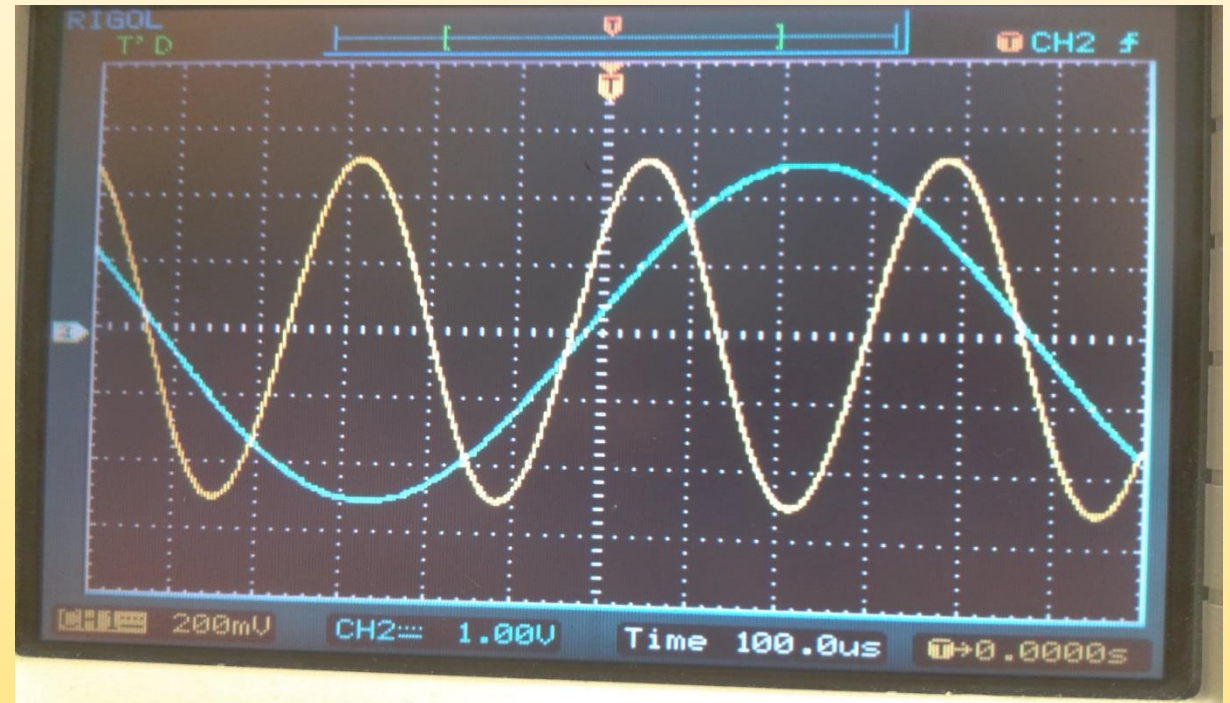

Дигитални осцилоскоп
двоканални

Постоје и осцилоскопи са већим бројем канала

Екран осцилоскопа

На екрану осцилоскопа постоји мрежа квадрата по x и y оси са подеоцима помоћу којих се одређују вредности које нас интересују
 x оса је временска оса-на њој су подеоци изражени преко јединица времена ($s, ms, \mu s$)
 y оса је напонска оса-на њој су подеоци изражени преко јединица напона (mV, V)

z оса представља осветљеност

Изглед предње плоче осцилоскопа

Прикључци сонди 1 и 2

division(div) је подеок

Преклопници за подешавање вредности подеока по:
временској оси (time /div)
одакле читавамо колико вреди 1 подеок по x оси

напонској оси (volts/ div) где имамо информацију колико вреди 1 подеок на y оси

Потенциометар за подешавање нивоа синхронизације (омогућава умиривање слике на екрану одређивањем почетног тренутка исцртавања сигнала)

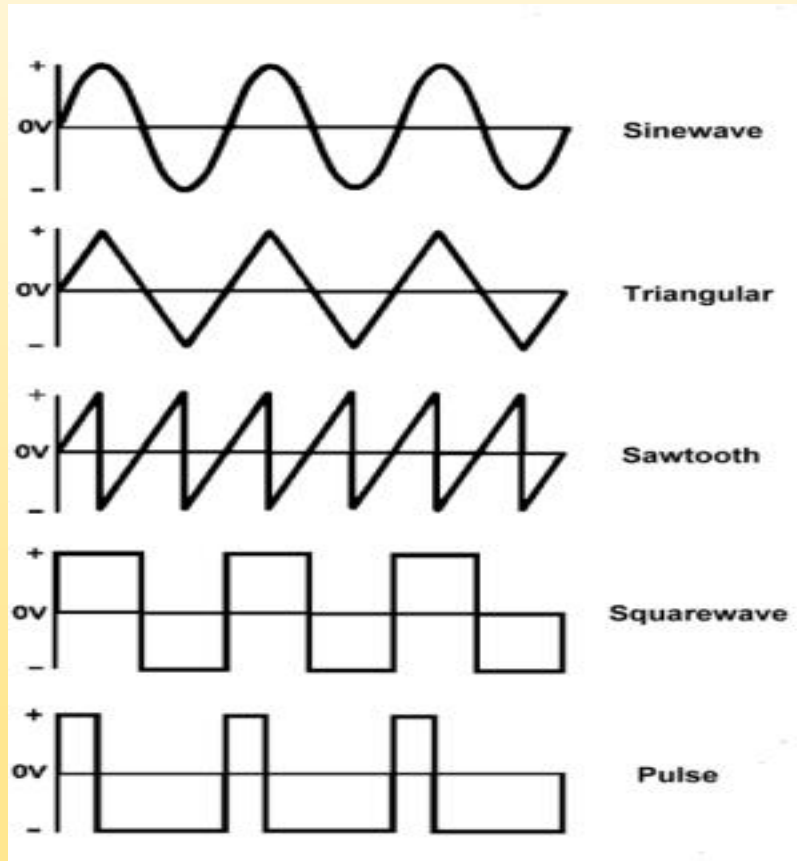
Изглед предње плоче осцилоскопа

Овде видимо да један подеок на вертикалној оси канала 2 вреди $.5$ тј $0,5\text{ V}$ по подеоку на вертикалној оси- ако би имали 3 подеока то би значило да је вредност напона 3 подеока пута $0,5\text{ V/pod}$ а то је $1,5\text{ V}$

Тачка испред броја значи да треба убацити нулу испред

Облици сигнала

У електроници имамо сигнале различитог облика:

Сигнал синусног облика

Троугаони сигнал

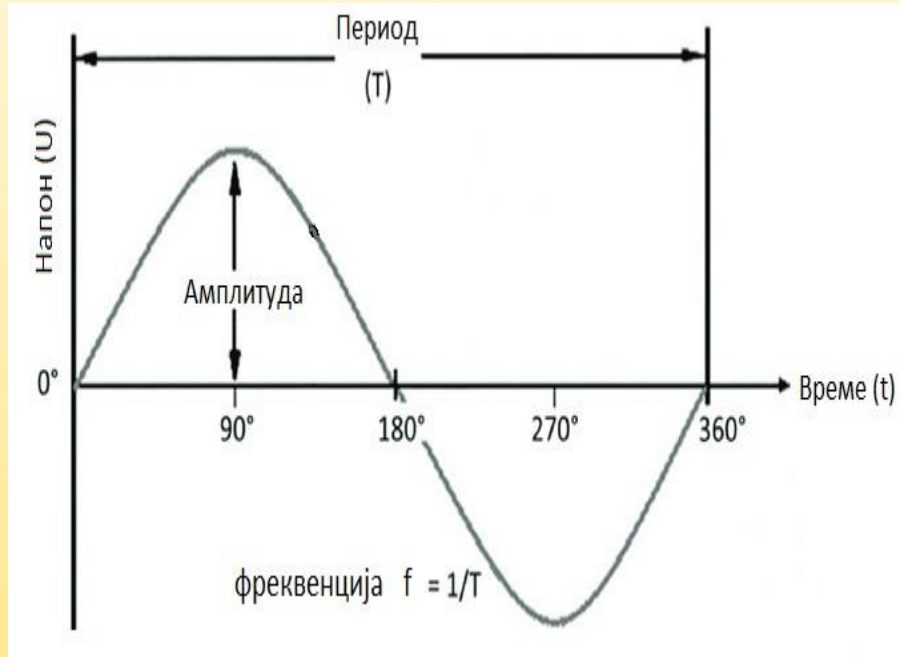
Тестерасти сигнал- напон који линеарно расте до свог максимума а затим линеарно опада и за разлику од троугаоног није му исто време раста и време опадања сигнала а име му потиче од сличности са зубцима тестере и он је важан јер формира временску осу осцилоскопа

Квадратни сигнал

Импулсни сигнал

Величине које меримо

Шта меримо на x а
шта на y оси?

На y оси можемо да одредимо **вредност амплитуде неког напона** и још једну величину честу у електроници-**напон од врха до врха** U_{pp} -пик то пик напон који показује колико сигнал заузима места по y оси-избројимо подеоке и помножимо их са онолико колико је вредност једног подеока по вертикалној y оси

На x оси можемо да одредимо **вредност периода сигнала T** избројимо подеоке и помножимо их са онолико колико је вредност једног подеока по хоризонталној x оси

Када измеримо период можемо да израчунамо фреквенцију сигнала $f = \frac{1}{T}$ подсећање $1 \text{ Hz} = \frac{1}{\text{s}}$

Пример

Време за које се изврши 1 пуна осцилација тј сигнал почне да се понавља

Сада ћемо да одредимо колики је период, амплитуда, напон од врха до врха и да израчунамо фреквенцију плавог сигнала на екрану
Вредност подеока по x оси је 1 ms/pod (1 ms/div)
Вредност подеока по y оси је $0,5 \text{ mV/pod}$ ($0,5 \text{ mV/div}$)

- 1. Период** (бројимо подеоке по x оси од тачке 1 до тачке 2 и видимо да их има тачно 10 мали део подеока испред је тачно као мали део иза тачке) 10 подеока пута 1 ms/pod то је 10 ms , значи **$T = 10 \text{ ms}$**
- 2. Израчунавамо фреквенцију** из измереног периода
 $f = \frac{1}{T}$ $f = \frac{1}{10 \text{ ms}} = \frac{1}{10 \cdot 10^{-3} \text{ s}}$ како је $\frac{1}{10} = 0,1$ $\frac{1}{10^{-3}} = 10^3$
 $\frac{1}{\text{s}} = \text{Hz}$ добијамо $f = 0,1 \cdot 10^3 \text{ Hz} = 0,1 \text{ kHz} = \mathbf{100 \text{ Hz}}$
Период меримо а фреквенцију израчунавамо

Пример

На у осци
меримо
U и U_{pp}

Вредност подеока по у осци је $0,5 \text{ mV/pod}$ ($0,5 \text{ mV/div}$)

- 1. Амплитуда U** (бројимо подеоке по у вертикалној осци плавог сигнала и видимо да их има 2 цела подеока и 3 дела једног подеока)
2 цела подеока вреде 2 пута $0,5 \text{ mV/pod}$ и то је 1 V како је подеок подељен на 5 мањих делова то би значило да свака цртица вреди $0,1 \text{ V}$ $0,5/5=0,1$ па је то онда 3 пута $0,1 = 0,3 \text{ V}$ када ово саберемо добијамо да је амплитуда сигнала **1,3 V**
можемо код оваквих случајева да бројимо и мање црте а не подеоке па би у овом случају то било 13 црта пута $0,1$ што је **1,3 V**
- 2. Напон од врха до врха (U_{pp})** 26 црта по $0,1 \text{ V}$ то је **2,6 V**

Видимо да осцилоскоп поготово аналогни није много тачан и да доста зависи од оштрог ока онога ко мери